

REKOMMENDATION

Faktablad för livförsäkringsprodukter av sparandety

**Komplettering av Finansinspektionens
föreskrifter och allmänna råd
FFFS 2011:39¹ (bilaga 3 - Faktabladets innehåll)**

Den reviderade rekommendationen
antogs av Svensk Försäkrings styrelse den
18 mars 2013 och träder i kraft den 1 maj 2013

¹ Senast ändrad FFFS 2012:2

Inledning och läsanvisning

I 2 kap 2 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension återfinns allmänna råd rörande faktablad för livförsäkringsprodukter av sparandetyper. Av de allmänna råden framgår att den viktigaste förköpsinformationen bör anges i ett faktablad. Faktabladet bör följa den standarduppställning med de rubriker som finns i bilaga 3 till föreskrifterna. Även bilaga 4 till föreskrifterna (senast ändrad FFFS 2012:2) ska beaktas om genomsnittlig avkastning beräknas som geometriskt medelvärde.

För att underlätta läsbarheten och jämförbarheten med Finansinspektionens bilaga 3 följs bilagans rubriker och innehållet i bilagan återges i sin helhet. Svensk Försäkrings rekommendation anges i rutor.

Faktabladets innehåll

Bilagan är indelad i följande huvudavsnitt:

1. Inledning
2. Sparande och avkastning
3. Utbetalning
4. Avgifter
5. Försäkringsskydd
6. Villkor för flytt av sparande eller återköp
7. Flytt av sparande till försäkringsföretaget
8. Övrig information

Ett försäkringsföretag och en utländsk försäkringsgivare bör, till den som erbjuds teckna privat individuell livförsäkring av sparandetyyp, lämna information i ett faktablad.

I faktabladet bör de egenskaper hos produkten som kan vara av särskild betydelse för en konsument beskrivas. Det bör vara kortfattat, överskådligt och lättillgängligt. Faktabladet bör vara strukturerat på ett sätt som underlättar jämförelser med andra livförsäkringsprodukter av sparandetyyp. De rubriker som anges i denna bilaga bör därför, i den angivna ordningsföljden, användas i faktabladet.

Den terminologi som finns i Pensionsorden bör användas i faktabladet. Se www.minpension.se/Dokument/Pensionsorden.pdf. Med försäkringsföretag avses nedan även en utländsk försäkringsgivare.

Det bör framgå att faktabladet inte innehåller den fullständiga förköpsinformationen. Faktabladet bör uppdateras årligen eller när information som ingår i faktabladet har förändrats väsentligt.

Svensk Försäkrings rekommendation

Faktabladet ska vara lätt för konsumenten att hitta på t.ex. en webbsida. Informationen om att faktabladet inte är den fullständiga förköpsinformationen ska framgå tydligt redan i inledningen. Det ska tydligt framgå att de fakta och beräkningar som presenteras i faktabladet är aktuella vid publiceringsdatum och kan komma att ändras. Marknadsföring av produkten, dvs. säljande formuleringar, ska undvikas. Svåra ord ska förklaras direkt i löptexten eller i anslutning till texten. Då ord förklaras kan man utgå antingen från Pensionsorden eller dess kortversion. Läsbarheten bör underlättas så långt möjligt. Den kan bl.a. mätas med det s.k. LIX-talet. LIX-talet beräknas efter ett system där antalet långa ord och antalet meningar i texten viktas mot antalet ord i hela texten. Ett LIX mellan 40-50 (sakinformation) bör eftersträvas. En beskrivning av hur LIX-värdet beräknas återfinns på wikipedia (<http://sv.wikipedia.org/wiki/LIX>).

Ett faktablad för livförsäkring av sparandetyyp bör åtminstone innehålla följande information och de kursiverade rubrikerna i angiven ordning:

1. Inledning

Produktbeteckning och försäkringsgivare

- a) Produktens beteckning och försäkringsföretagets namn.

Målgrupp

- b) En beskrivning av målgruppen för produkten.

Försäkringsföretagets finansiella styrka

c) Uppgift om försäkringsföretagets solvenskvot samt en förklaring om att ett värde på solvenskvoten som är minst 100 procent innebär att företaget uppfyller EU:s krav på kapitalbuffert i förhållande till verksamhetens omfattning och sammansättning. Om försäkringsföretaget har en officiell policy för sin solvenskvot bör information om denna också lämnas.

Svensk Försäkrings rekommendation

Överst på faktabladets första sida ska det stå "Faktablad" samt anges publiceringsdatum. Texten ska vara så pass iögonfallande att en potentiell kund inte kan undgå att se den. Placeringen av texten är valbar. Även företagets namn ska framgå tydligt genom placering av t.ex. logotype.

Som titel på faktabladet anges produktens namn/beteckning. Direkt under titeln som en undertitel anges produkttyp, t.ex. pensionssparande i fondförsäkring. En djupare förklaring av produkttypen kan ges under rubriken "Målgrupp".

Solvensgrad ska inte anges.

2. Sparande och avkastning

Ansvar för kapitalplaceringarna

d) Uppgift om vilken av försäkringstagaren, den försäkrade eller försäkringsföretaget som bestämmer hur försäkringskapitalet ska placeras, och därmed bestämmer den finansiella risknivån.

A. Om det är försäkringsföretaget som placerar försäkringskapitalet:

Garanti

e) Uppgift om det finns en garanti i produkten eller ej.

Om det finns en garanti bör utformningen och omfattningen av den beskrivas tydligt. I förekommande fall bör den garanterade räntan anges såväl före som efter eventuella avgifter och skatter som kan komma att belasta den.

Svensk Försäkrings rekommendation

Faktabladet ska innehålla en tydlig beskrivning av garantins utformning. Det ska, med hjälp av exempelvis följande stödpunkter, beskrivas

- vad som är garanterat vid tidpunkten för avtalad första utbetalning,
- vad som garanteras under tiden innan utbetalning,
- vad som garanteras under utbetalningstiden
- hur garantin byggs upp,
- vilka avtalsändringar och händelser som påverkar garantin,
- i förekommande fall garantiräntans storlek – brutto och netto.

Det ska framgå huruvida det påverkar garantin om individen har valt någon form av försäkringsskydd. Det ska framgå att det påverkar garantin om individen valt att inte ha ett återbetalningsskydd eller annat efterlevandeskydd.

Överskottshantering

f) Uppgift om försäkringsföretaget är vinstutdelande eller ömsesidigt verkande. Det bör också beskrivas hur överskottsfordelningen fungerar. Ett ömsesidigt verkande företag bör beskriva principerna för återbäringen och ange aktuell uppgift om återbäringensränta och konsolideringsgrad.

Svensk Försäkrings rekommendation

Ett vinstutdelande företag bör beskriva principerna för hur de fördelar överskott och sätter avkastningsränta eller motsvarande, samt hur uppkommen riskvinst fördelas.

Då det är relevant ska redovisas:

att avkastning och/eller kostnader kan utjämnas över tiden,

att den faktiska avkastningen enskilda år kan skilja sig från totalavkastningen och att skillnaden visar hur överskottet fördelas över tid,

att kostnaderna kan vara högre eller lägre än de administrativa avgifterna under enstaka år, men att ambitionen är att de ska vara lika över en längre period.

Placeringsinriktning

g) Uppgift om placeringsinriktning och långsiktiga placeringsmål för den aktuella produkten.

Placeringsinriktningen bör specificera portföljens fördelning på aktier och andelar, fastigheter, räntebärande tillgångar och övriga tillgångar. Även den faktiska fördelningen vid det senaste halvårsskiftet bör anges.

Avkastningshistorik

h) Uppgift om produktens faktiska avkastning.

Med faktisk avkastning avses här den avkastning som försäkringskapitalet har förräntats med, inklusive eventuell andel av överskott och efter avdrag för alla avgifter inklusive avgift för skatt. Beräkningarna bör göras för en försäkring som har samma villkor som den erbjudna produkten eller som är rimligt jämförbar med denna. Beräkningarna bör utgå från ett standardantagande om att premiebetalningen ska göras som en engångspremie om 100.000 kronor. Om riskavgifter kan förekomma behöver dessa inte beaktas i beräkningarna men det bör kommenteras i faktabladet. Faktisk avkastning bör beräknas på liknande sätt för varje år sedan tecknandet som om produkten tecknades för tio år sedan.

Den faktiska avkastningen bör anges både som årsavkastningar för vart och ett av åren och som genomsnittlig effektiv avkastning sedan tecknandet som om försäkringen hade tecknats för tre, fem respektive tio år sedan, och under antagande om att den försäkrade fortfarande lever. Om försäkringstiden är kortare än tio år bör tidsperioden anpassas på lämpligt sätt. Om avgifter förekommer vid återköp eller flytt bör det nämnas.

Även andra metoder för att bestämma den faktiska årliga avkastningen på ett rättvisande sätt bör kunna användas. Den genomsnittliga effektiva årliga avkastningen bör då beräknas som ett geometriskt medelvärde. Den metod för beräkning av det geometriska medelvärdet som finns i bilaga 4 (FFFS 2011:39) bör användas.

Svensk Försäkrings rekommendation

Den faktiska avkastningen ska presenteras i ett stapeldiagram med avkastningen uttryckt i procent. Om en generell avkastning inte kan redovisas, exempelvis p.g.a. produktutformning som medför att avkastningen är individualiserad, bör bolaget beakta det i presentationen av produktens avkastning så att informationen blir relevant för konsumenten.

B. Om det är konsumenten som placerar kapitalet:

Garanti

i) Uppgift om att det inte finns en garanti i produkten, eller i annat fall, hur garantin är utformad.

Svensk Försäkrings rekommendation

Här kan även nämnas om det finns en möjlighet att välja till en garanti som utfärdas av försäkringsgivaren eller någon annan part (exempelvis i underliggande instrument).

Tillgångar som kapitalet kan placeras i

j) Uppgift om vilka typer av tillgångar som kapitalet kan placeras i.

Om kapitalet kan placeras i fonder bör fondutbudet beskrivas översiktligt.

Svensk Försäkrings rekommendation

Informationen kan presenteras i tabellform i de fall det är relevant.

Fonder

Om fonder ingår ska följande information presenteras i tabellform:

- antal fonder i utbudet
- förekomsten av fonder förvaltade av extern förvaltare
- förekomsten av indexfonder eller aktivt förvaltade fonder i utbudet
- andelen blandfonder, aktiefonder, räntefonder, hedgefonder

Det ska anges hur många fonder kunden samtidigt kan ha i försäkringen. Det ska framgå att fondernas avgifter redovisas i avsnitt 4. För ytterligare information hänvisas till de faktablad som finns för respektive fond. Det ska anges hur kunden kan få tag på dessa faktablad.

Exempel:

Typ av fonder	Andel/antal
<i>Totalt antal fonder</i>	<i>36</i>
<i>Externa fonder</i>	<i>Finns/Finns ej</i>
<i>Indexfonder</i>	<i>Finns/Finns ej</i>
<i>Aktivt förvaltade fonder</i>	<i>Finns/Finns ej</i>
<i>Andel blandfonder</i>	<i>25 %</i>
<i>Andel aktiefonder</i>	<i>25 %</i>
<i>Andel räntefonder</i>	<i>25 %</i>
<i>Andel hedgefonder</i>	<i>25 %</i>

Förvaltningstjänst

Faktabladet ska innehålla information om ifall försäkringsgivaren erbjuder förvaltningstjänst/-er och att den tillkommande avgiften redovisas i avsnitt 4. Även sådana förvaltningstjänster som erbjuds i form av fond-i-fondlösningar kan anges.

Depåutbud

Faktabladet ska innehålla en övergripande beskrivning av de typer av finansiella instrument som individen kan placera i. I övrigt hänvisas till vid var tid gällande värdepapperslista som finns tillgänglig hos försäkringsgivaren eller rådgivaren. Det ska framgå att individen inte är ägare av de instrument denne väljer att placera i utan att det är försäkringsgivaren. Det ska också framgå att det trots detta är individen som tar ansvar och risk för de placeringar som görs.

3. Utbetalning

k) Uppgift om vid vilken ålder utbetalning tidigast respektive senast kan påbörjas. Den kortaste respektive längsta utbetalningstiden och uppgift om utbetalningstiden kan ändras bör också anges.

Upplysning bör lämnas om att försäkringsföretagets livslängdsantaganden har betydelse för storleken på de utbetalda beloppen om kunden väljer livslång utbetalning.

Om försäkringen är livsvarig bör ett exempel ges som visar de månatliga utbetalningarnas storlek för en 65-årig man respektive kvinna med ett försäkringskapital om 100 000 kronor.

Svensk Försäkrings rekommendation

Det ska också anges övergripande hur utbetalningsbeloppen fastställs, att de kan påverkas av återbäring/ överskott på ett varierande sätt samt om det finns möjlighet att ändra utbetalningstiden vid det tillfälle då utbetalningarna påbörjas. Det ska anges om det kan komma att krävas godkänd hälsoprövning för ändring av pensionsåldern och avkortning av utbetalningstiden. Det ska framgå tydligt huruvida försäkringen kan tas ut livsvarigt eller ej. Slutligen ska även anges om det krävs flytt till annan förvaltningsform i samband med att utbetalning påbörjas.

En tabell underlättar jämförelser.

Exempel:

<i>Lägsta ålder för utbetalning</i>	<i>x</i>
<i>Högsta ålder för utbetalning</i>	<i>x</i>
<i>Kortaste utbetalningstid</i>	<i>x</i>
<i>Längsta utbetalningstid</i>	<i>x</i>

4. Avgifter

l) Uppgift om de avgifter och kostnader som totalt belastar försäkringen.

Uppgift om hur ofta avgifterna tas ut och i förekommande fall på vilket underlag de beräknas bör anges. Administrativa avgifter bör specificeras, exempelvis premieavgifter och andra insättningsavgifter, fasta avgifter samt avgifter i form av procentandelar av det förvaltade kapitalet. *För fondförsäkringsprodukter* – uppgift om högsta och lägsta TER (Total expense ratio, dvs. fondens kostnader som andel av fondtillgångarna) i nuvarande fondutbud, liksom genomsnittligt TER baserat på faktiska volymer i försäkringsföretaget.

Om det förekommer insättnings- eller uttagsavgifter i fonder bör detta anges, liksom förekomsten av prestationsrelaterade avgifter. Kostnad för eventuella fondförvaltningstjänster bör också anges.

För traditionella livförsäkringsprodukter – uppgift om kostnaderna för kapitalförvaltningen täcks av de administrativa avgifterna eller belastar kundens försäkringskapital därutöver. En uppskattning av storleken på kapitalförvaltningskostnaderna bör anges.

Svensk Försäkrings rekommendation

Det bör anges att det tillkommer en kostnad för eventuellt val av försäkringsskydd, enligt vad som nämns i avsnitt 5.

För att underlätta för konsumentens jämförelser med faktabladerna för investeringsfonder bör begreppet *årlig avgift*, *fondförvaltning* ersätta TER i enlighet med faktabladerna för investeringsfonder trots att det inte ändrats i de allmänna råden.

Administrativa avgifter

De administrativa avgifterna bör presenteras i en tabell.

Exempel:

Nuvarande avgifter	Storlek
<i>Insättningsavgift</i>	<i>X % (av inbetalning)</i>
<i>Kapitalavgift</i>	<i>Y % (av förvaltad kapital per år)</i>
<i>Fast avgift</i>	<i>Z kr (per år)</i>

Samtliga avgifter som tas ut från spararen ska anges i tabellen. Det är viktigt att det framgår på vilket underlag en procentuell avgift ska beräknas och med vilken periodicitet den tas ut. Avkastningsskattens procentsats för innevarande år ska anges. Om bolaget ensidigt kan ändra avgifterna när som helst under avtalets löptid, ska spararen upplysas om det.

Skatteregler för försäkringstagaren

m) Uppgift om produkten är en P- eller K-klassad försäkring och vad det innebär. Avdragsregler bör anges, och beskattning vid utbetalning beskrivas.

Svensk Försäkrings rekommendation

Även principerna för avkastningsskatten ska beskrivas.

Typexempel

n) Det bör finnas ett typexempel som avser en försäkring med en engångspremie om 100 000 kronor och som anger det första årets totala avgifter i kronor, med uppdelning på administrativa avgifter, avgifter för att täcka fond- eller kapitalförvaltningskostnader och skatteavgift.

Svensk Försäkrings rekommendation

Exemplet ska redovisas på sätt som visas nedan. Texterna är standardtexter som ska användas. De egna namnen på avgifterna får läggas in i parantes efter respektive avgift. Om en avgiftstyp inte finns för produkten behöver denna inte anges. I exemplet ska lägsta respektive högsta årliga avgift för fondförvaltning i produktens fondutbud anges (dvs. måttet *årlig avgift, fondförvaltning* avser det mått som ersätter TER). Det innebär att två totalsummor anges.

Exemplet avser en försäkring som tecknats med 100 000 kronor som engångspremie. Observera att ingen hänsyn tagits till avkastning. Vid depåförvaltning kan inte någon avgift för förvaltningen visas eftersom avgifterna beror på vilka tillgångar som placeras i depån.

Avgifter första försäkringsåret

Försäkring

Administrativa avgifter

Insättningsavgift

Rörlig avgift

Fast avgift

Andra avgifter²

Avkastningsskatt

Placeringar inom försäkringen

Årlig avgift, fondförvaltning

Kapitalförvaltningsavgift

Andra avgifter³

Summa avgifter och skatter **kr**

² Här avses andra avgifter som exempelvis garantiavgift (se även 4 I). I de fall sådana existerar bör dessa specificeras.

³ Här avses andra avgifter som inte anges ovan. I de fall sådana existerar bör dessa specificeras.

5. Försäkringsskydd

o) En beskrivning av det försäkringsskydd som ingår i produkten, liksom vad som kan väljas till. Det bör tydligt framgå hur kostnaden för ett ev. skydd tas ut, exempelvis genom särskilt erlagd premie idag eller genom lägre pension i framtiden. Det bör även anges om hälsoprövning behövs för något av försäkringsskydden.

Svensk Försäkrings rekommendation

Information om möjligheten till försäkringsskydd ska presenteras i tabellform.

Exempel:

Typ av försäkringsskydd

Återbetalningsskydd Ja/Nej

Efterlevandeskydd Ja/Nej

Premiefrielse Ja/Nej

Begreppen i tabellen bör förklaras i löptexten eller i anslutning till texten. Det ska anges att olika alternativ inte kan kombineras på alla sätt. Om försäkringsskyddet medför en extra kostnad och om den är individuell ska det framgå att den inte kan anges i ett faktablad som detta.

Det ska även framgå om man kan välja att varken återbetalningsskydd eller efterlevandeskydd ska ingå och om det i så fall innebär att allt sparande nollställs efter ett dödsfall. Det ska även framgå om detta medför riskkompensation som ökar värdet på sparandet och om denna riskkompensation är individuell.

6. Villkor för flytt av sparande eller återköp

p) Uppgift om förekommande begränsningar i möjligheten att flytta sparandet. Om marknadsvärdesjustering tillämpas bör detta anges. Alla avgifter som är relaterade till flytten bör anges, exempelvis administrativa avgifter och löptidsberoende avgifter.

Svensk Försäkrings rekommendation

Det ska även anges om det är möjligt att återköpa försäkringskapitalet och vilka avgifter som då tas ut. Det ska framgå om det kan krävas godkänd hälsoprövning vid flytt eller återköp.

7. Flytt av sparande till försäkringsföretaget

q) Uppgift om eventuella avgifter som tas ut vid flytt av sparande till försäkringsföretaget. Om produkten är en traditionell livförsäkring bör, om det är tillämpligt, de principer som ligger till grund för hur stor del av det flyttade kapitalet som kommer att garanteras anges.

8. Övrig information

r) Uppgifter om

- att syftet med faktabladet är att ge övergripande information och underlätta jämförelser,
- att faktabladet inte innehåller den fullständiga förköpsinformationen,
- var konsumenten kan få villkor och ytterligare information om produkten och försäkringsföretaget,
- att konsumenten kan få ytterligare information från Konsumenternas försäkringsbyrå,
- vilken tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över försäkringsföretaget,
- att Konsumentverket övervakar efterlevnaden av marknadsföringslagen (2008:486), och
- faktabladets publiceringsdag.

Svensk Försäkrings rekommendation

Försäkringsgivarens namn och organisationsnummer ska anges.
